

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

DE || LIBERTATE || CHRISTIANA ||

Lensaeus, Johannes

Antverpiae, 1590

Capvt VI. Quid sit quod beatus Paulus ait in posteriore ad Corinthios: Non quòd dominamur fidei vestræ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-46059](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-46059)

nibus, & omnibus qui in sublimitate sunt, vt securam & tranquillam vitam agamus, cum omni pietate & charitate. Itaque per ipsos data pax est Ecclesiæ, quãuis temporalis tranquillitas temporis, ad ædificandas (spiritualiter domos, & plantãdos hortos & vineas. Et hoc fit per totum orbem terrarum cum pace Regum Christianorum, sicut idem dicit Apostolus: Dei agri-^{1. Cor. 2.} cultura, Dei ædificatio estis. Hactenus Augustinus. Itaque si Reges mundi adhuc Ecclesiæ & regno Dei infesti sunt propter suam infidelitatem: orandum pro illis est, vt conuersi protegant, quos auersi premebãt. Sin erunt Reges, vt modò sunt, Christiani: orandum pro illis erit, vt Domino seruiant in timore & tremore, non solùm vt homines, verùm etiam vt Reges: nec ad id modò, ne regia ipsorum maiestas lædatur, verùm etiam, multoq̃ue id magis, ne diuina maiestas profanorum sacrilegis & blasphemis linguis offendatur.

CAPVT VI.

*Quid sit quod beatus Paulus ait in posteriore ad Corinthios:
Non quòd dominamur fidei vestræ.*

PRODV CIT annotatio tua & illum Pauli locum, ex capite primo posterioris ad Corinthios: Non quòd dominamur fidei vestræ. Inde colligi vis, neminem cogendum credere; præsertim quia ad eum Pauli locum ex Ambrosij commentario Erasmus Roterodamus annotarit, fidem liberam esse, dominium necessitatis. Vellem Erasmi annotationem inspexisses attentius: animaduertere ex ea potuisses, non loqui Paulum de ea dominatione quæ exerceatur ad introducendam, seu extorquendam fidem: nam & fideles erãt Corinthij, quos dicit Apostolus fide stare; & si id nõdom fuissent, quænam illa Pauli potuisset esse dominatio, vt fideles fieret? quid sibi in eos iuris, qui adhuc
foris

foris essent, vlturpare potuisset? Sed de ea loquitur dominatione, quæ ob susceptam exerceretur fides, tanquam in subditos, & ratione professionis obnoxios. Nec ad eam respicit seueritatẽ, quæ in causa fidei versetur, sed ad eam quæ adhibeatur corrigendorum vitiatorum gratia: qualem in Corinthium incestum execuit, quem nemo dicere potest non fuisse puniendum. Sed quoniam ea res poterat malignè traduci, quasi in Christianos, ratione fidei subiugatos, dominationem & tyrannidem quandam Paulus assumeret; Ideo non veni, inquit, vltur Corinthum, parcens vobis. neque verò hoc dico dominantium & imperatorum seculi more, quasi ad vos subigendos & contristandos, pro arbitrio mihi sumam in vos potestatem; sed adiutores sumus gaudij vestri. vestris, inquit, studemus commodis, non auctoritatem & potestatem in vos nostram ostentamus fastu dominantium. Quod & alibi prohibetur. velut cùm Petrus ait in epistola: Non sicut dominantes in cleris; sed forma facti gregis ex animo. & Christus ipse in Euangelio, Reges, inquit, gentium dominantur eorum: vos autem non sic, sed qui maior est vestrũ, fiat sicut ministrator. Quibus locis, non superior à regno Dei, hominum potestas remouetur non ij qui præ sunt, regere, præcipere, & minari interdum ac metum incutere prohibetur: vnde enim alibi qui illæ ad eosdem Corinthios minæ, Vultis in vnguentiam ad vos? vnde Corinthij qui peccarat, tam acerba illa tractatio, vt metui posset, ne abundantiore tristitia absorberetur? Nec verò solus Apostolus talem fideles habebat gubernandi potestatem: sed & alij quos Ecclesijs præfecerat; de quibus dicit, Obedite præpositis vestris, & subiaceate eis. & Qui bene præsent presbyteri, duplici honore digni habeantur. & Attendite vobis, & vniuerso gregi, quos Spiritus sanctus posuit regere Ecclesiam Dei, quam acquisiuit sanguine

ne suo. Et rursus cum scribit ad Titum: Ideo reliquit Creta, ut ea quae defunt, corrigas, & constituas per civitates presbyteros. Quod enim solum putes Christum ita praesse regno suo, ut nullis hominibus vicariam praefecturam & gubernationem eius commiserit, nullique (ut tuis utar verbis) alteri id regendum mandaverit, sed in ea potestate sint omnes aequales; multum in eo Scripturis aduersaris: in quibus praeter ea quae modo produximus, leguntur illa apud Ioannem Petro dicta, de pascendo regendoque vniuerso Domini grege. Neque enim illic solum est verbum, *vosque*, id est, pasce, siue ale: verumetiam, *pimene*, id est, rege; quemadmodum id ipsum diligenter tuus Erasmus annotauit. Ideoque diuus Chryostomus libro secundo de Sacerdotio, hinc Petrum asserit omnibus etiam Apostolis praefectum, quem idcirco Apostolorum Principem vocat. neque eam quae illic significata est Petri praefecturam in oues Christi, ad vnum dumtaxat Petrum; verumetiam ad successores eius pertinere demonstrat. Nec tamen propterea Christus gloriam suam alteri dat, quod ex Isaia profers puerili conatu euertendi regiminis Ecclesiastici. Sic enim nec reges esse poterunt, nec imperatores, ne ille suam gloriam alteri communicet: quia non solum Ecclesiam suam; verum etiam mundum regit Christus vniuersum. ac sicut Rex ipse est regum, & Dominus dominantium; ideoque non reges tollit, sed regit: ita pastorum Ecclesiae, rectorumque Princeps est, non rectores, pastoresque, vicarios tollens; sed stabilis ac dirigens, quo suo munere probe fungantur. Denique non ait Christus, Nemo sit inter vos maior, sed, Qui maior est, inquit, vestrum, fiat sicut ministrator. Quibus verbis, cum maiores, id est, superiores ac praefectos aliquos inter eos demonstrat esse futuros, tum vitium corrigit, quod potestati superiori frequenter adhaeret: quo fit ut ij qui praesunt,

praesunt,

præfunt, sæpenumero quid quantumque possint in
 subditos, ostentare per summam vanitatem plus gestiant,
 quam prodesse curent. Qualis erat ille diui Ioannis in
 epistola notatus Diotrophes, qui amabat primatum
 gerere inter suos, neque fratres arrogantia tumidus
 suscipiens, & eos qui suscipiebant, de Ecclesia eiciens.
 præesse ergo volebat, non prodesse. Quod vitium ambi-
 tionis cum esset familiare Genti principibus, voluit
 id Christus, humilitatis magister, à Christianis præfe-
 ctis cuiuscunque ordinis essent, procul abesse: ut cogi-
 tarent sibi creditam esse præfecturam, non propter se-
 ipsos, hoc est, suos honores, propriaque & priuata com-
 moda; sed propter subditorum utilitatem & salutem,
 ut patres, ut directores, ut adiutores ac ministros se
 esse, non dominos, meminissent. exemploque beati
 Apostoli, suum ministerium honorificarent Ecclesia-
 stici potissimum præpositi: ministerium, inquam, suum,
 non dominium, ut ait diuus Bernardus. Namque in
 hoc dominandi verbo nescio quid sonare vitiosum,
 ipse etiam orbis Imperator Augustus Octavianus ani-
 maduertisse visus est, cum se vetuit, teste Orofio, ap-
 pellari dominum, qui vellet parens & moderator ha-
 beri. Et Marius (quomodo eum loquentem Salustium
 inducit) qui reprehensus quorundam à Romana nobi-
 litate Imperatorum vitij, maximeque arrogantia ta-
 xata, dicit hoc esse dominum, non imperatorem age-
 re. An hæc ita ab illis dicta sunt, quia censerent, nulla
 se præditos esse excellentiore potestate? aut nulla in-
 terdum seueriore disciplina milites coercendos? quid
 hoc existimet? sed id agebant, ut ad subiectorum vili-
 tates, & commoda publica, præfecturas & imperia re-
 ferri ac spectare debere declararent. Quocirca à præ-
 fectura, maxime ea quæ geritur à Christianis, siue se-
 cularibus, siue Ecclesiasticis magistratibus, tyrānis ab-
 sit, procul sit ambitio, & vanitas, & turpis quæstus

Epistola 42.
 & 127.

avaritiæ; sed nunquid leges salutare? nunquid disciplinæ rigor, cum eum publica postulabit utilitas? An propterea inter milites discursandi & suos ordines non seruandi, inter ciues quiduis pro libidine patrandi, inter Christianos quodcumque in mentem venerit de religione profitendi probanda libertas erit? Hanc Paulus pati potuisset libertatem, qui tam sedulo præcipit, ut ea quæ tradita ipsis essent, custodirent? qui aliud Euangelium recipi à suis noluit, etiam si Angelus de cælo descendens, illud protulisset? qui Galatas, propterea quòd declinassent, quamuis Iesu Christi professionem non deseruerant, increpatione tam graui, insensatos, & errore fascinosos appellauit? qui declinari voluit eos fratres, qui dissensiones & offendi-cula seminarent, qui que per dulces sermones & benedictiones seducerent corda simplicium? qui Corinthios epistola priore ut carnales reprehendit, & obiurgat, quòd ex ijs alius diceret, Ego sum Pauli; alius, ego Cephæ; alius, ego sum Apollo? Illos ergo cum accu-
 set, propterea que scissuras inter eos esse dicat; si nunc audiret alios dicentes: Ego sum Caluini; alios, ego Lutheri; alios, ego Brentij; hósne, vocibus animi que in religione discordes, ad vnã Christi Ecclesiam, vnã que filiorum Dei societatem, sine correptione pertinere pateretur? Quamuis enim beatus Apostolus non dominaretur credentibus per vanam suæ potestatis ostentationem, facile que per incredibilem humilitatẽ sese omnibus aliis tanquam ministrum substerneret: tamen cum quid admissum esset quod repressioe & castigatione indigeret, tum demum eminere suam volebat potestatem, ob eum planè finem, propter quem illam acceperat, hoc est, ad ædificationem & reparationem, non ad destructionem. Sic debent (inquit Haymo) prælati agere: quos vident concordare sibi in bona conuersatione, non debent se illis præferre, sed

*In cap. i. po-
 ster. ad Corint.*

coequa-

coequare: quos autem à via rectitudinis vident deviare, in illos debent auctoritatem & potetiam suam prae-posituram ostendere. Quod utrumque Petrus ostendit in Cornelio & Anania: humilias se erga Cornelium, & solo verbo Ananiam cum vxore perdens. Hac ille, ut opinor, ex diuo Gregorio desumpserat, cuius verba sunt: Paulus bene agentibus fratribus praelatum se esse nesciebat, cum diceret: Non quia dominamur fidei vestrae, sed adiutores sumus gaudij vestri: atque illico adiunxit: Fide enim statis. Ac si id quod protulerat, aperiret, dicens: Ideo non dominamur fidei vestrae, quia fide statis. Equales enim vobis sumus, in quo vobis stare cognoscimus. Quasi praelatum se fratribus esse nesciebat, cum diceret: Facti sumus sicut paruuli in medio vestrum. Et rursus: Nos autem serui vestri per Christum. Sed cum culpam, quae corrigi debuisset, inuenit: illico magistrum se esse recoluit, dicens: Quid vultis in virga veniam ad vos? Summus itaque locus bene regitur, cum hic, qui praest, viri potius quam fratribus dominatur. Sic Gregorius. Ex quo & illud promptam habet intelligentiam, quod apud Isaiam scriptum est capite vndecimo, de Ecclesiae Christianae pastoribus: Et puer paruulus minabit eos: id est, docet ac reget. Quid enim illud est, nisi quod beatum Augustinum dixisse meminimus: Facti sumus sicut paruuli in medio vestrum? Sunt enim tanquam paruuli, qui praesunt, sed erga eos, qui deposita priore ferocia, in milites modestique effecti sunt; ut possit lupus cum agno, & pardus cum haedo commorari, sicut eodem loco Propheta significat.

Parte 2. Pa-
stor. cap. 6.

CAPITULUM